

5AF-P15: การบริหารจัดการนํ้านอกเขตชลประทานแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้นํ้า หมู่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

Participation in water management Outside irrigation zone of Moo 5 water user groups, Thap-Phueng Sub-District Si-Samrong District Sukhothai Province

สุรรัตน์ พูลเจริญศิลป์^{1*} และ สัจจา บรรจงศิริ²
Sureerat poolcharoensin^{1*} and Sujja Banchongsiri²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานด้านสังคมเศรษฐกิจ การบริหารจัดการนํ้า การมีส่วนร่วม แนวทางการพัฒนาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ศึกษาจากประชากรทั้งหมดที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้นํ้า หมู่ 5 ตำบลทับผึ้ง จำนวน 127 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้นํ้า 2 ราย ตัวแทนเกษตรกร 3 ราย และเจ้าหน้าที่ จำนวน 1 ราย รวม 7 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษพบว่า สภาพพื้นฐานของเกษตรกรสมาชิก ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุเฉลี่ย 54.72 ปี สถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นอาสาสมัครและผู้นำชุมชน เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ประกอบอาชีพเกษตรกร และรับจ้าง มีแหล่งเงินเชื่อมากกว่า 1 แหล่ง มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 8.15 ไร่ การบริหารจัดการนํ้า มีคณะกรรมการกลุ่ม กฎระเบียบ/ข้อบังคับ การมีส่วนร่วมของสมาชิก พบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อบังคับในระดับมาก ส่วนการวางแผน การแก้ไขปัญหา และการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก ที่ระดับมาก คือปัจจัยด้านผลประโยชน์ที่ได้รับ และปัจจัยผลักดันโดยผู้อื่น ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยในด้านสภาพแวดล้อมมีอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมโดยการ สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกที่จะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ สร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของ สร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม และสำรวจความต้องการของสมาชิก

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการนํ้า

Abstract

This survey research aimed to study, socio-economic fundamental conditions, water management, participation, factors affecting the participation, and guidelines for the development of participation among members of the water user group. The population and samples were 127 people of farmers Moo 5 Thap-Phueng, in which the data were collected via questionnaire, analyzed by descriptive statistics. The qualitative data were collected using an in-depth interview. The qualitative data source consists of 7 additional individuals, 1 person of community leaders, 2 people of water management committees, 3 farmer members, and 1 government officer. The qualitative data were analyzed by using content analysis. The research finding showed that most farmers are female, age average 54.72 years old, and are married. Most farmers have education levels at 4th grade. They are not volunteers and do not have positions as community leaders, but they are members of different farmer groups who have occupations involved with agriculture. The farmers have more than 1 source of loans as well as an average agricultural area of 8.15 rai. For the agricultural water management, it was found that the group has a structure of management committees. For the participation of the group members, it was found that the participation in the operation and regulations/rules regarding agricultural water management was at a high level. For the participation in planning, problem-solving, as well as evaluating and following up work, the results showed that the farmers had a medium level of participation. The participation factors in the agricultural water management the mutual benefit and were pushed by other people were at a high level, people factor and environment factor are medium levels. The development approach participation in the water management, to build confidence for members to receive support from the government, create incentives for participation and survey the needs.

Keyword: Participation, Water management

¹ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี 11120

^{*} Corresponding author. E-mail: Ps.sureerat@gmail.com

บทนำ

ตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ทั้งหมด 12,316 ไร่ เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร 9,265 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำยมไหลผ่านทุกหมู่บ้าน ในฤดูฝนจะเกิดน้ำท่วมเกือบทุกปีเนื่องจากตลิ่งแม่น้ำถูกกัดเซาะพังทลาย เกิดน้ำหลากเข้าท่วมพื้นที่ทางการเกษตร ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย และเมื่อเข้าสู่ฤดูแล้ง น้ำในแม่น้ำยมซึ่งเป็นแหล่งน้ำทางการเกษตรหลักของพื้นที่ตำบลทับผึ้งจะแห้งขอดในบางจุด ทำให้ไม่สามารถสูบน้ำเพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรได้อย่างเพียงพอ

ด้วยเหตุนี้เกษตรกรในพื้นที่ หมู่ที่ 5 และเกษตรกรหมู่ที่ 9 จึงได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำในนาม กลุ่มผู้ใช้น้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง เมื่อ 1 มีนาคม พ.ศ. 2547 โดยได้รับการสนับสนุนเครื่องสูบน้ำพลังงานไฟฟ้า จากองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง (ถ่ายโอนภารกิจจากสำนักชลประทานที่ 4 กรมชลประทาน) โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้งได้สนับสนุนค่าไฟในการสูบน้ำเพื่อกิจกรรมทางการเกษตรให้กับเกษตรกรในอัตราร้อยละ 70 ของค่าไฟ และคณะกรรมการกลุ่มดำเนินการเก็บค่าไฟจากผู้ใช้น้ำอีก ร้อยละ 30 และค่าดูแลรักษาเครื่องสูบน้ำ ผลการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมาประสบปัญหาหลายประการ ที่สำคัญคือไม่สามารถเก็บเงินส่วนต่างค่าไฟจากเกษตรกรในกลุ่มได้ สถานภาพทางการเงินของกลุ่มมีหนี้สินค้ำจากค่าไฟ การซ่อมบำรุงอุปกรณ์ในการสูบน้ำ และการบำรุงรักษาระบบคลองส่งน้ำ ทำให้ทางกลุ่มต้องลดจำนวนรอบการสูบน้ำให้กับเกษตรกร เกิดการขาดแคลนน้ำของเกษตรกรที่อยู่บริเวณปลายน้ำ เนื่องจากเกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำและมีแหล่งกักเก็บน้ำได้สูบน้ำเข้าไปกักเก็บในพื้นที่ตนเอง เกิดความขัดแย้งกันระหว่างเกษตรกรผู้ใช้น้ำ คณะกรรมการกลุ่มและความขัดแย้งระหว่างชุมชน การดำเนินการบริหารงานของกลุ่มเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้นำ และแต่งตั้งคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นมาใหม่ กลุ่มผู้ใช้น้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง ได้มีการทบทวนและจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มที่สะสมโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกมาใช้แก้ปัญหา จนสถานภาพของกลุ่มหมดหนี้และสามารถจ่ายค่าไฟส่วนต่างให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง และบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในพื้นที่อำเภอสรีสำโรงมีหลายกลุ่มที่พยายามจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อทำการบริหารจัดการน้ำให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และด้วยเหตุผลหลายประการทำให้หลายๆกลุ่มไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้ทำการศึกษาสภาพพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ให้ประสบความสำเร็จในการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ทั้งต้นน้ำ และปลายน้ำ โดยไม่เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่ม และภายนอกชุมชนใกล้เคียง สามารถสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มได้อย่างยั่งยืน และเป็นแนวทางแก่การบริหารจัดการกลุ่มอื่น ๆ ต่อไปให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร มี 2 กลุ่ม คือ

1.1 สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย (ซึ่งสมาชิกประกอบไปด้วยเกษตรกรหมู่อื่นที่มีพื้นที่ทางการเกษตรในพื้นที่ หมู่ที่ 5 และ หมู่ที่ 9 ตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย) ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2562-2563 จำนวน 127 ราย ทำการเก็บข้อมูลโดยการสอบถามจากประชากรทั้งหมด

1.2 ผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ใช้น้ำ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง 2) คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำ 2 ราย 3) ตัวแทนเกษตรกรผู้ใช้น้ำ คัดเลือกจากเกษตรกรที่อยู่ต้นน้ำ และเกษตรกรที่อยู่ปลายน้ำ ทั้งหมดจำนวน 3 ราย เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรในหมู่ที่ 5 และ หมู่ที่ 9 ตำบลทับผึ้ง 4) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจากองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง จำนวน 1 ราย รวมทั้งสิ้น 7 ราย ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

2.1 แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามปลายปิด ปลายเปิด แบบเลือกตอบ และแบบเติมในช่องว่าง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบลิเคิร์ต (Likert Scales) 5 ระดับ ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยกำหนดข้อมูลที่ต้องการจากวัตถุประสงค์ในการวิจัยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย เป็นลักษณะคำถามชนิดเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ต่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ลักษณะของแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ ปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ลักษณะของแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรแบบมีส่วนร่วม ของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดคำถามปลายเปิด

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ประกอบด้วยประเด็นเรื่องการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิก กลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X} =mean) ค่าต่ำสุด-สูงสุด (max-min) ค่าเบี่ยงเบนค่า มาตรฐาน (S.D. = standard deviation) เพื่อจำแนกประเภทข้อมูลและให้ทราบลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในลักษณะการบรรยาย

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. สภาพข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ ของเกษตรกรสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ

1.1 สภาพทางสังคม พบว่า เกษตรกรสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ร้อยละ 52.76 เป็นเพศหญิง จำนวน 67 ราย มีอายุเฉลี่ย 54.21 ปี เป็นเพศชาย ร้อยละ 47.24 จำนวน 60 ราย มีอายุเฉลี่ย 55.28 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 42.52 อายุ ระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 54 ราย รองลงมา ร้อยละ 29.13 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 37 ราย และร้อยละ 25.20 มีอายุ 61 ปีขึ้นไปจำนวน 32 ราย ตามลำดับ เกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 28 ปี มากที่สุด 74 ปี และมีอายุเฉลี่ย 54.72 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.38 มีสถานภาพสมรส จำนวน 97 ราย รองลงมา ร้อยละ 16.54 สถานภาพโสด จำนวน 21 ราย เกษตรกรมีระดับการศึกษา ร้อยละ 40.16 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 51 ราย รองลงมา คือ ร้อยละ 34.65 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 44 ราย และร้อยละ 15.75 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 20 ราย ตามลำดับ สถานภาพการเป็นอาสาสมัครและผู้นำชุมชน เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.44 ไม่ได้เป็นอาสาสมัครและผู้นำชุมชน จำนวน 92 ราย รองลงมา ร้อยละ 14.96 เป็น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 19 ราย การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 100 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 127 ราย รองลงมา ร้อยละ 44.88 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 57 ราย

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.73 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างเดียว จำนวน 53 ราย และรองมา ร้อยละ 58.27 มีการประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ จำนวน 74 ราย ตามลำดับ โดยแยกเป็นที่มาของรายได้ คือ รายได้จากกิจกรรมทางการเกษตร การรับจ้างภาคการเกษตร เงินเดือน และการค้าขาย รายได้รวมของครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 32.28 มีรายได้รวมของครัวเรือน 100,001 – 150,000 บาท/ปี จำนวน 41 ราย รองลงมา ร้อยละ 26.77 มีรายได้รวมของครัวเรือน น้อยกว่า 100,000 บาท/ปี จำนวน 34 ราย ร้อยละ 22.05 มีรายได้รวมของครัวเรือน อยู่ระหว่าง 150,001-200,000 บาท/ปี จำนวน 28 ราย รายได้รวมของครัวเรือนต่ำสุด 50,000 บาท/ปี สูงสุด 380,000 บาท/ปี เฉลี่ย 152,933 บาท/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 60,809 บาท/ปี รายละเอียด ดังตารางที่ 1-5 ดังนี้

Table 1 Agricultural income

N=127

Agricultural income	Number (people)	Percentage
≤ 50,000 Baht/year	10	7.87
50,0001 – 100,000 Baht/year	40	31.50
100,001 – 150,000 Baht/year	49	38.58
150,001 – 200,000 Baht/year	12	9.45
>200,001 Baht/year	16	12.60
Total	127	100
Min = 40,000 Baht/year	Max = 380,000 Baht/year	
Mean = 133,917 Baht/year	Standard deviation = 65,443 Baht/year	

Table 1 Agricultural income. Most of the farmers 38.58 percent have agricultural income 100,001 – 150,000 Baht per year amount 49 people, 31.50 percent have agricultural income 50,001 – 100,000 Baht per year amount 40 people. Minimum of agricultural income 40,000 Baht per year and maximum 380,000 Baht per year. Mean of agricultural income 133,917 Baht per year.

Table 2 Non-agricultural income

N=127

Non-agricultural income	Number (people)	Percentage
≤ 10,000 Baht/year	60	47.24
10,001 – 20,000 Baht/year	22	17.32
20,001 – 30,000 Baht/year	6	4.72
30,001 – 40,000 Baht/year	11	8.66
40,001 – 50,000 Baht/year	12	9.45
>50,001 Baht/year	16	12.60
Total	127	100
Min = 0	Max = 100,000	
Mean = 35,986 Baht/year	Standard deviation = 23,165	

Table 2 Non-agricultural income. Most of the farmers 47.24 percent have non-agricultural income ≤ 10,000 Baht/year amount 60 people, 17.32 percent have non-agricultural income 10,001 – 20,000 Baht/year and 40,001– 50,000 Baht/year amount 16 people. Minimum of non-agricultural income 0 Baht/year and maximum 100,000 maximum. Mean of non-agricultural income 35,986 Baht/year

Table 3 Loan

N=127

Loan	Number (people)	Percentage
Not respondents	26	20.47
Village fund	11	8.66
Bank of Agriculture	41	32.28
non-formal loans	1	0.79
More than one	48	37.80
Total	127	100

Table 3 Loan. Most of the farmers 37.80 percent have more than one source of loans amount 48 people, 32.28 percent have a loan with Government Bank of Agriculture amount 41 people, 8.66 percent have a loan with Village fund amount 11 people, and no respondent about questionnaire amount 26 people.

Table 4 Debt

N=127

Debt	Number (people)	Percentage
None	26	20.47
≤ 10,000 Baht	3	2.36
10,001 - 50,000 Baht	18	14.17
50,001 - 100,000 Baht	26	20.47
100,001 - 150,000 Baht	9	7.09
150,001 - 200,000 Baht	8	6.30
200,001 - 250,000 Baht	3	2.36
> 250,001	34	26.77
Total	127	100
Min = 0 Baht	Max = 650,000 Baht	
Mean = 203,594 Baht	Standard deviation = 172,454 Baht	

Table 4 Debt. Most of the farmers 26.77 percent have a debt of more than 250,001 Baht amount 34 people, 20.47 have a debt 50,001-100,000 Baht and 20.47 percent not have a debt amount 26 people. Minimum of debt 0 Baht and maximum 650,000 Baht, Mean of debt 203,594 Baht.

พื้นที่ในการทำการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.78 มีพื้นที่ในการทำการเกษตร 1 – 10 ไร่ จำนวน 97 ราย รองลงมา ร้อยละ 23.62 มีพื้นที่ในการทำการเกษตร 11 – 20 ไร่ จำนวน 30 ราย ตามลำดับ โดยมีพื้นที่การเกษตรต่ำสุด 2 ไร่ และสูงสุด 16 ไร่ มีค่าเฉลี่ย 8.15 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.06

2. การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ

2.1 โครงสร้างกลุ่มบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

หลังจากการดำเนินการถ่ายโอนภารกิจโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า โครงการชลประทานสุโขทัย สำนักชลประทานที่ 4 กรมชลประทาน ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรงจังหวัดสุโขทัย องค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง ได้กำหนดข้อบังคับเรื่อง การบริหารสถานีสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า พ.ศ. 2558 โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในแต่ละกลุ่ม โดยการรับรองจากองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง ประกอบด้วย ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้งรองประธาน เจริญญิก และเลขานุการ คณะกรรมการมีวาระอยู่ใน

ตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง แต่อาจดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้เมื่อได้รับการเลือกตั้งซ้ำอีก ในกรณีที่ครบกำหนดแล้ว หากยังไม่มี การเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ ให้คณะกรรมการชุดเดิมรักษาการไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้ง คณะกรรมการชุดใหม่เว้นแต่กรณีตำแหน่งที่ว่างลงที่วาระที่เหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

2.2 กฎระเบียบ/ข้อบังคับ

กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทางกลุ่มได้ปฏิบัติตามข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง เรื่อง การบริหารกิจการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พ.ศ. 2558 ประกอบด้วย ข้อกำหนดในการจัดตั้งกลุ่ม การคัดเลือก คณะกรรมการอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิก สิทธิประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ หน้าที่ของสมาชิก อัตราค่าน้ำ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม บทลงโทษในการละเมิดข้อปฏิบัติของกลุ่ม และการบริหาร กิจการสถานีสูบน้ำ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เนื่องจาก คณะกรรมการจะดำเนินการเก็บค่าน้ำจากเกษตรกร ในช่วงที่เกษตรกรได้รับรายได้จากการเกษตรกรรม ทำให้ เกษตรกรสามารถจ่ายค่าน้ำได้เต็มจำนวน และหากเกษตรกรไม่จ่ายค่าน้ำตามระยะเวลาที่กำหนด จะทำให้เกษตรกร ได้รับ ความเสียหายต่อพืชที่ปลูกได้ และ ทำให้เกษตรกรที่อยู่ในคลองส่งน้ำสายเดียวกันจะได้รับความเสียหายต่อพืชที่ ปลูกเช่นเดียวกัน เนื่องจากจะถูกเลื่อนการจ่ายน้ำออกไป

2.3 ผู้นำของกลุ่มบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

การเป็นคณะกรรมการ กลุ่มผู้ใช้น้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง ส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการ จะเป็นผู้มีตำแหน่งทางสังคมอื่นอยู่แล้ว เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน เนื่องจากได้รับความ ไว้วางใจจากสมาชิกในกลุ่ม และเป็นภารกิจที่จะต้องอาศัยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1) เป็นผู้นำในการบริหารจัดการและยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก เนื่องจากสถานีสูบน้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง เป็นสถานีหลักที่ทำการสูบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร ลงในคลองส่งน้ำที่ใช้สำหรับการเกษตรถึง 2 หมู่บ้านและยังเป็นสถานีที่ร่วมในการสูบน้ำจากแม่น้ำยมเข้าสู่แหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ (หนองนกวัวอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอกะลาตาสัย) ร่วมกับอำเภออื่น ๆ ไว้ใช้ในช่วงที่แม่น้ำยมขาดแคลนน้ำ การควบคุม และการยึดถือปฏิบัติตาม กฎระเบียบการใช้น้ำของสมาชิกจึงเป็นสิ่งสำคัญ

2) มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่อำเภอสรีสำโรงจะต้อง มีการดำเนินงานตลอดทั้งปี เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้งจากสถานการณ์น้ำท่วม และน้ำแล้งในปีเดียวกัน การทำงานของคณะกรรมการจึงต้องปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน และความ ขัดแย้งระหว่างชุมชน

3) มีความยุติธรรมไม่เห็นแก่พวกพ้อง การประชุมสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำในแต่ละรอบการผลิต จะมีการ แจ้งกฎระเบียบข้อบังคับ และข้อตกลงการใช้น้ำ รอบการจ่ายน้ำให้กับสมาชิกเพื่อให้สมาชิกในคลองส่งน้ำ แต่ละสายได้วางแผนการปลูกอย่างเหมาะสม

4) มีความรู้ความเข้าใจถึงสภาพพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์ระดับขั้น

5) มีความสามารถในการประสานงาน เพื่อขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงาน อื่น ๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกร

2.4 ทูน

จากข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง เรื่องการบริหารจัดการสถานีสูบน้ำไฟฟ้า พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้สมาชิกได้ทราบถึง รายได้ของสถานี และรายจ่ายของสถานี ไว้เป็นแนวทางให้กลุ่มผู้ใช้น้ำได้ถือปฏิบัติไว้เป็นกรอบดังนี้ อัตราค่าน้ำ หมายความว่า ค่ากระแสไฟฟ้าที่สมาชิกผู้ใช้น้ำแต่ละคนต้องเสียไปในแต่ละคราวของการใช้น้ำ ให้สมาชิกผู้ใช้น้ำชำระค่าน้ำตามจำนวนไร่ที่ทำการเกษตรในการสูบน้ำเข้าพื้นที่ของตน ในแต่ละฤดูกาล ในอัตรา ดังนี้

- 1) ค่าน้ำฤดูทำนา/พริก 150 บาทแต่ไม่เกิน 250/500 บาทต่อไร่
- 2) ค่าน้ำฤดูปลูกยาสูบ/ผัก 200 บาทแต่ไม่เกิน 300 บาทต่อไร่

และรายจ่ายของสถานีสูบน้ำ ในการดำเนินการเกี่ยวกับระบบการจ่ายน้ำ การบำรุง ซ่อมแซม และการขยายกิจการ สถานีสูบน้ำ และรายจ่ายในการบริหารกิจการสถานีสูบน้ำ เช่น ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่ากระแสไฟฟ้า ซึ่งในปัจจุบัน ทางกลุ่มได้ช่วยลดภาระเกษตรกร โดยเก็บค่าน้ำจากการทำพืชไร่เพียง 250 บาทต่อไร่ เท่ากับค่าน้ำในฤดูทำนา

2.5 การสนับสนุนและความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ

- 1) การช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง ในกรณีที่เครื่องสูบน้ำพลังงานไฟฟ้าเสียหาย และมีค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมสูงกว่าที่ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำจะสามารถซ่อมแซมเองได้ การอำนวยความสะดวกในด้านเครื่องจักรในการขุดลอก คลองซอยเพื่อส่งน้ำเข้าสู่แปลงเกษตรกรที่ห่างไกลจากคลองส่งน้ำ
- 2) การสร้างเขื่อนยาง เพื่อกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง
- 3) การช่วยเหลือเครื่องสูบน้ำและน้ำมันในการสูบน้ำ จากกรมชลประทาน

2.6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการน้ำ

- 1) ปัญหาจากภัยธรรมชาติ ซึ่งมีสาเหตุจากภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น น้ำท่วมฉับพลันจากน้ำล้นตลิ่งของแม่น้ำยม และปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง
- 2) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น การขอความร่วมมือในการงดสูบน้ำจากแม่น้ำในช่วงฤดูแล้ง แต่ยังไม่พบการลักลอบสูบน้ำอยู่เสมอ
- 3) ขาดแคลนคณะกรรมการในการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากได้รับค่าตอบแทนน้อย และต้องมีความรับผิดชอบสูง
- 4) ปัญหาการละเมิดกฎระเบียบข้อบังคับของสมาชิกกลุ่ม
- 5) ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรน้ำระหว่างชุมชน

การอภิปรายผลการทดลองในประเด็นเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พบว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรงจังหวัดสุโขทัย สมาชิกให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามโครงสร้างการบริหารและกฎระเบียบที่กำหนดโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดี เนื่องมาจากเกษตรกรในกลุ่มได้รับรู้รับทราบถึงผลการดำเนินงานของคณะกรรมการและการช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

3. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

Table 5 Participation of water management for agriculture.

N=127

Subject Participation matter	Mean	S.D	Level
1. Participate, search for problems, and group demand.	3.11	0.36	Neither agree nor disagree
2. Participate, search for the cause of problems.	3.10	0.45	Neither agree nor disagree
3. Participation in guidelines considered and how to solve problems and plan to solve them together.	3.24	0.19	Neither agree nor disagree
4. Participate, and Implement a plan to solve problems.	3.56	0.28	Agree
5. Participation in performance monitoring with field operators.	3.09	0.29	Neither agree nor disagree

Table 5 Participation of water management for agriculture. From the study of participation in water management for agriculture for the 5 main issues, it was found that, in general, farmers participated in all issues at a moderate level. Except for the issues of participation in the implementation of the plan to solve the problem when considered individually, it was found that Compliance with group regulations ($\bar{X}=4.02$) Payment of water according to agreement ($\bar{X}=3.83$). Farmers are involved in the maintenance of irrigation systems ($\bar{X}=3.81$), care of water canal in their area ($\bar{X}=3.56$), and the participation upon request from the group ($\bar{X}=3.42$) was high.

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ

4.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย ด้านการบังคับใช้กฎระเบียบของกลุ่ม ด้านความชัดเจนในการดำเนินงานตามแผนของกลุ่ม ด้านเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม ด้านความโปร่งใสในการบริหารจัดการ และความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$)

4.2 ปัจจัยผลักดันจากผู้อื่น ประกอบด้วย เพื่อทำตัวไม่ให้เกิดแยกจากสมาชิกกลุ่ม เพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน การเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่ม การผลักดันจากคณะกรรมการกลุ่ม และผู้นำของกลุ่ม ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการปฏิบัติตัวเพื่อไม่ให้เกิดแยกจากสมาชิกกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.22$)

4.3 ปัจจัยด้านผลประโยชน์ที่ได้รับ ประกอบด้วย คลองส่งน้ำอยู่ในเขตพื้นที่ของตนเอง เชื่อมโยงน้ำมาใช้ได้อย่างเพียงพอในทุกรอบการผลิต ด้านการสนับสนุนปัจจัยและการช่วยเหลือจากภาครัฐ ได้รับส่วนลดในการจ่ายค่าน้ำ/ค่าแรงอื่น ๆ และด้านนโยบายภาครัฐในภาคการเกษตร ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เมื่อคลองส่งน้ำอยู่ในเขตพื้นที่ของตนเอง เกษตรกรจะให้ความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมปอง โพธิ์กรกระจำง (2552) เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชนบ้านพะลิ ตำบลรวมไทยพัฒนา อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่าในด้านการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ พบว่าจะให้ความร่วมมือพัฒนาแหล่งน้ำตามจุดที่ตนได้ใช้ประโยชน์ ด้วยการกำจัดวัชพืชหรือสร้างฝายกั้นน้ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภากร หอมกลิ่น (2557) เรื่องการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมในเขตชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี พบว่าในประเด็นเรื่องการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เกษตรกรจะมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

4.4 ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย การรับรู้ได้ถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับส่วนรวม รู้สึกเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน อยากมีส่วนร่วมกับชุมชนอยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือผู้อื่นได้ ภาระหน้าที่/และช่วงเวลาในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยด้านภาระหน้าที่และช่วงเวลา ในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$)

5. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ

5.1 การสร้างความรับรู้ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เมื่อเกษตรกรมีข้อมูลผลดี และผลเสียที่ได้รับมีความเกี่ยวข้องกับตนเอง การตัดสินใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

5.2 การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบที่เป็นรูปธรรมสามารถวัดผลได้ แบ่งเบาภาระของคณะกรรมการกลุ่ม

5.3 การทำงานเชิงรุกของเจ้าหน้าที่ โดยให้เจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกกลุ่มเพื่อสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นให้กับสมาชิก สามารถวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ร่วมกับสมาชิก และดำเนินการแก้ไขได้ตรงตามความต้องการของกลุ่ม

5.4 การปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของทรัพยากรของชุมชน มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลและอนุรักษ์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เช่น การนัดหมายสมาชิกกลุ่มทำความสะอาดคลองส่งน้ำในพื้นที่ตนเองและข้างเคียง ก่อนฤดูการทำกิจกรรมการเกษตร

สรุป

1. สภาพข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ ของเกษตรกรสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัยจำนวน 127 ราย พบว่าเกษตรกรสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ร้อยละ 52.76 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 54.21 ปี เป็นเพศชาย ร้อยละ 47.24 มีอายุเฉลี่ย 55.28 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.38 มีสถานภาพสมรส มีระดับการศึกษา ร้อยละ 40.16 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สถานภาพการเป็นอาสาสมัครและผู้นำชุมชนเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 72.44 ไม่ได้เป็นอาสาสมัครและผู้นำชุมชน จำนวน 92 ราย การเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 100 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ สภาพทางเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.73 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างเดียว ร้อยละ 58.27 มีการประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 38.58 มีรายได้จากการเกษตร 100,001 – 150,000 บาท/ปี มีรายได้นอกภาคการเกษตร $\leq 10,000$ บาท/ปี ร้อยละ 37.80 มีแหล่งเงินเชื่อมากกว่า 1 แห่ง เกษตรกรมีหนี้สิน 250,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.77 พื้นที่ในการทำเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.78 มีพื้นที่ในการทำเกษตร 1-10 ไร่ จำนวน 97 ราย

2. **การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย** มีโครงสร้างกลุ่มบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรเป็นแบบคณะกรรมการ มีกฎระเบียบ/ข้อบังคับที่ออกโดยหน่วยงานภาครัฐ และมีข้อตกลงย่อย ที่สมาชิกเห็นชอบและถือปฏิบัติร่วมกัน ผู้นำของกลุ่มบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรมีความเข้มแข็ง และมีคุณสมบัติที่ช่วยให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมได้โดยมีการบริหารทุนของกลุ่ม กำหนดรายได้และรายจ่ายของกลุ่ม แจกจ่ายให้สมาชิกภายในกลุ่มรับรู้และรับทราบ การบริหารจัดการกลุ่มได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐโดยมีการประสานงานทางคณะกรรมการของกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการน้ำพบว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยความแปรปรวนของธรรมชาติ และปัจจัยการบริหารจัดการน้ำภายนอกชุมชน

3. **ผลการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร** พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนเพื่อแก้ปัญหา ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและเสนอความต้องการของกลุ่ม วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น การพิจารณาแนวทาง วิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหา และการติดตามผลการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

4. **แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ** โดยการสร้างความรับรู้ การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้กับสมาชิกอย่างชัดเจน การทำงานเชิงรุกของเจ้าหน้าที่และการปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของทรัพยากรของชุมชน

5. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ** พบว่าปัจจัยด้านผลประโยชน์ที่ได้รับประกอบด้วย ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เมื่อคลองส่งน้ำอยู่ในเขตพื้นที่ของตนเอง เกษตรกรจะให้ความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$)

คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้เพราะได้รับความอนุเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการติดต่อประสานงานกับสมาชิกกลุ่ม สถานที่ในการเก็บข้อมูล จากประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้ง อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย และ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลทับผึ้ง ในการสนับสนุนข้อมูลด้านการจัดตั้งและรายละเอียดด้านระเบียบข้อบังคับ ต่าง ๆ ในการถ่ายโอนภารกิจ จากสำนักงานชลประทานที่ 4 และขอขอบคุณสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำหมู่ที่ 5 ตำบลทับผึ้งอำเภอสรีสำโรงจังหวัดสุโขทัย ที่ร่วมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล จนงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงตลอดการดำเนินการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จินตวีร์ เกษมสุข. (2557). หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจมส์ แอล. เครย์ตัน. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนการตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม. (วันชัย วัฒนศัพท์, ผู้แปล). โรงพิมพ์ศิริกัณฑ์ ออฟเซ็ท.ขอนแก่น.
- รากูร หอมกลิ่น. (2557). เรื่องการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมในเขตชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเพชรบุรี. (ปรัชญา คุชฌ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- สมบัติ ชื่นชูกลิ่น. (2547). การจัดทำแผนหลักการพัฒนาแหล่งน้ำในเขตจังหวัดสุโขทัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร . พิษณุโลก.
- สมปอง โพธิ์กระจำจ. (2552). แนวทางพัฒนาการจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชนบ้านพะดี ตำบลรวมไทย พัฒนา อำเภอบพพระ จังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2548). การศึกษาชุมชนเชิงพหุลักษณะ : บทเรียนจากวิจัยภาคสนาม. กรุงเทพมหานคร:พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.